

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod naručen je uz podršku Zakladnog fonda za ljudska prava Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nije obavezujući po Sud. Za dalje informacije, vidi potpunu naznaku autorskih prava na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Court européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin présent document.

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

DRUGO ODJELJENJE

PREDMET SOLMAZ PROTIV TURSKE

(Predstavka br. 27561/02)

PRESUDA

STRASBOURG

16. januar 2007.

KONAČNI TEKST

16/04/2007

Ova presuda će postati konačna u okolnostima određenim članom 44, stav 2. Konvencije. Može podlijegati priređivačkoj reviziji.

U predmetu Solmaz protiv Turske,

Evropski sud za ljudska prava (Drugo odjeljenje), koji je zasijedao kao Vijeće u sastavu:

- g. A.B. BAKA, *predsjednik*,
 - g. R. TÜRMEŖ,
 - g. M. UGREKHELIDZE,
 - gđa A. MULARONI,
 - gđa E. FURA-SANDSTRÖM,
 - gđa D. JOČIENĖ,
 - g. D. POPOVIĆ, *sudije*,
- i gđa S. DOLLĖ, *registrar Odjeljenja*,
- nakon vijećanja bez prisustva javnosti, održanog 12. decembra 2006,
- donosi sljedeću presudu, usvojenu navedenog datuma:

POSTUPAK

1. Predmet je proizašao iz predstavke (br. 27561/02) protiv Republike Turske, koju je Sudu, u skladu sa članom 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") podnio turski državljanin. g. Sami Solmaz ("podnosilac"), na dan 17. juna 2002.

2. Podnosioca su zastupali gđa. F.G. Yolcu, gđa G. Altay i Mr H. Karakuş, advokati iz Istanbula. Vlada Turske ("Vlada") nije imenovala zastupnika u postupku pred Sudom.

3. Na dan 29. juna 2005, Sud je odlučio da predstavku proslijedi Vladi. U skladu s odredbama člana 29, stav 3. Konvencije, odlučio je da meritum predstavke razmatra u isto vrijeme kad i prihvatljivost.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI U PREDMETU**

4. Podnosilac je rođen 1966. i živi u Ankari.

5. Na dan 23. januara 1994, službena lica Odjeljenja za borbu protiv terorizma Centra sigurnosti Istanbul su podnosioca uhapsili i priveli, pod sumnjom da je učestvovao u aktivnostima ilegalne oružane organizacije pod nazivom TKP/ML (*Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist*, Turska komunistička partija / marksističko-lenjinistička).

6. Na dan 7. feburara 1994, podnosilac je izveden pred javnog tužioca, a a nakon toga pred istražnog sudiji Suda državne sigurnosti Istanbul. Istog dana je istražni sudija podnosiocu odredio istražni pritvor.

7. Na dan 31. marta 1994, javni tužilac podnio je optužnicu kojom se podnosiocu i još četvorici lica na teret stavljaju članstvo u ilegalnoj oružanoj organizaciji i učešće u aktivnostima koje podrivaju ustavni poredak države.

8. U vrijeme tih događaja, sličan predmet koji se odnosio na aktivnosti organizacije TKP/ML bio je pred trećim vijećem Suda državne sigurnosti Istanbul. Nakon sukoba nadležnosti između dva vijeća tog suda, 14. marta 1995. je Kasacioni sud odlučio da spoji podnosiočev predmet i predmet koji je bio pred trećim vijećem. Shodno tome, broj optuženih povećao se na šesnaest.

9. Podnosilac nije prisustvovao jednom broju rasprava.

10. Tokom postupka, sud je održao četrdeset osam rasprava. Na kraju svake rasprave, Sud državne sigurnosti odbio je podnosiočev zahtjev za puštanje na slobodu do suđenja, s obzirom na prirodu djela, stanje dokaza i sadržaj spisas.

11. Na dan 12. juna 2000, Sud državne sigurnosti Istanbul proglasio je podnosioca krivim i izrekao mu kaznu doživotnog zatvora.

12. Na dan 15. maja 2001, Kasacioni sud je odluku poništio iz procesnih razloga. Predmet je vraćen Sudu državne sigurnosti Istanbul na dalje razmatranje, a podnosilac je ostao u pritvoru. Predmet je ponovo pokrenut s 15 optuženih, uključujući podnosioca.

13. Na dan 8. februara 2002, podnosiočev advokakt je tražio da se posnosilac, zbog lošeg zdravstvenog stanja, pusti na slobodu do suđenja. Podnio je ljekarski izvještaj koji potvrđuje da g. Solmaz boluje od Wernicke-Korsakoffog sindroma (poremećaj mozga izazvan nedostatkom tiamina, obično povezan s alkoholizmom). Sud je advokatov zahtjev odbacio, insistirajući da podnosilac može da se liječi u zatvoru. Uz to, sud je smatrao da, s obzirom na prirodu djela, stanje dokaznog materijala i sadržaj spisa, podnosilac treba da ostane u pritvoru do suđenja.

14. Nakon prigovora podnosiočevog advokata, sud je 8. februara 2002. preispitao svoju odluku. Na osnovu medicinskog izvještaja i s obzirom na dužinu vremena koje je podnosilac već proveo u pritvoru, sud je 18. februara 2002. naložio da se pusti do suđenja. Dalje je smatrao da postoji vjerovatnoća da će konačna odluka suda biti u korist podnosioca.

15. Sudovi državne sigurnosti su ukinuti ustavnim amandmanom usvojenim 7. maja 2004. Nakon toga, podnosiočev predmet prebačen je na Porotnički sud Istanbul.

16. Nakon sedamnaest rasprava, Porotnički sud Istanbul je 31. januara 2005. podnosioca osudio i izrekao mu kaznu doživotnog zatvora, u skladu sa članom 146. Krivičnog zakona.

17. Međutim, nepoznatog datuma je Kasacioni sud ponovo poništio odluku prvostepenog suda. Predmet je nastavljen pred Porotničkim sudom Istanbul, gdje je postupak još uvijek u toku.

II. RELEVANTNI DOMAĆI ZAKONI

18. Član 63. Krivičnog zakona (Zakon br. 5237) predviđa:

“Sve vrijeme odsluženo zbog okolnosti koje su nastale prije nego što je presuda postala konačna, a koje su rezultirale ograničenjem slobode ličnosti, oduzimaju se od izrečene kazne. (...)”

PRAVO

I. PRIHVATLJIVOST

19. Sud primjećuje da predstavka nije očigledno neutemeljana u smislu člana 35, stav 3. Konvencije. Dalje primjećuje da nije neprihvatljiva ni po jednom drugom osnovu. Stoga se mora proglasiti prihvatljivom.

II. NAVODNO KRŠENJE ČLANA 5, STAV 3. KONVENCIJE

20. Podnosilac se žalio na to da je njegov pritvor prekoračio zahtjev “razumnog vremenskog roka” iz člana 5, stav 3, koji u relevantnom dijelu kaže:

Član 5, stav 3.

“Svako ko bude uhapšen ili pritvoren u skladu s odredbama stava 1(c) ovog člana ima ... pravo na suđenje u razumnom vremenskom roku, ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje može biti uslovljeno garancijom pojavljivanja na suđenju.”

21. Vlada insistira da je podnosiočev pritvor revidiran u redovnim intervalima. Međutim, u svjetlu težine onog što mu se stavljalo na teret i dokaza u spisu, sud je morao produžiti pritvor do suđenja.

22. Podnosilac tvrdi da je dužina pritvora bila nerazumna. Dalje tvrdi da odluka domaćeg suda kojom se nalaže produžetak pritvora ne opravdava pretjeranu dužinu tog pritvora.

A. Period koji se uzima u obzir

1. Rekapitulacija relevantne sudske prakse

23. Sud pocrtava da riječ “presuda” u smislu člana 5, stav 1 (a), treba da se shvati tako da znači i potvrdu krivice, nakon što je ustanovljeno u skladu sa zakonom da je djelo izvršeno, i nametanje kazne ili druge mjere koja podrazumijeva lišenje slobode (vidi *Van Droogenbroeck protiv Belgije*, presuda od 24. juna 1982, Serija A, br. 50, str. 19, stav 35). Pritvor osobe

osuđene u prvom stepenu, bilo daje do tada bila u pritvoru ili ne, ulazi pod član 5, stav 1 (a), koji kaže:

“1. Svako ima pravo na slobodu i sigurnost ličnosti. Niko neće biti lišen slobode, izuzev u sljedećim slučajevima i u skladu s procedurom propisanom zakonom:

(a) zakonitog lišenja slobode osobe nakon presude nadležnog suda; ...”

24. Prema tome, ako je podnosilac bio u pritvoru do suđenja po članu 5, stav 3, taj oblik čuvanja bi se završio na dan kad se donese odluka o onome za što se tereti, čak i ako je to odluka prvostepenog suda (vidi *Wemhoff protiv Njemačke*, presuda od 27. juna 1968, Serija A, br. 7, str. 23, stav 9). Sud dodatno primjećuje da osoba koja je imala razloga da se žali na produženje pritvora nakon presude, a do odgođene žalbe, ne može da se poziva na član 5, stav 3, ali bi mogla navesti kršenje zahtjeva “razumnog vremenskog roka” iz člana 6, stav 1. Konvencije (ibid.).

25. Ovaj opći princip postavljen u presudi *Wemhoff* potvrđen je u presudi *B. protiv Austrije* (presuda od 28. marta 1990, Serija A, br. 175, str. 23, stav 9). S obzirom na suštinsku vezu između stava 3. i podstava 1(c) člana 5, osoba osuđena u prvom stepenu i u pritvoru do žalbe ne može se smatrati pritvorenom u svrhu izvođenja pred nadležnu sudsku vlast na osnovu razumne sumnje da je izvršila krivično djelo.

26. Postoji značajna razlika među potpisnicama po pitanju da li je osoba osuđena u prvom stepenu počela služiti kaznu zatvora dok je žalbeni postupak još u toku. Međutim, Sud je u presudi *B. protiv Austrije* smatrao da bitne garancije člana 5, stav 3. Konvencije ne zavise od domaćeg zakonodavstva (ibid., stav 39). Prema tome, čak i ako domaće zakonodavstvo države članice predviđa da izrečena kazna postaje konačna tek po završetku svih žalbi, pritvor dolazi do kraja u smislu Konvencije trenutka kad se utvrdi krivica i izrekne kazna u prvom stepenu.

27. U predmetu *Neumeister protiv Austrije* (presuda od 27. juna 1968, Serija A, br. 8, str. 37, stav 6), inicijalni period pritvora podnosioca završio se šest mjeseci prije datuma kad je podnio predstavku Komisiji. Shodno tome, Sud je smatrao da ne može ispitivati da li je prvi period bio kompatibilan s Konvencijom. Međutim, dalje je rekao da, u slučaju da je podnosilac osuđen, prvi period bi se u normalnim okolnostima oduzeo od trajanja izrečene zatvorske kazne; time bi se smanjila stvarna dužina zatvorske kazne koja bi se mogla očekivati. Sud je, shodno tome, odlučio da prvi period treba da se uzme u obzir pri ocjeni da li je podnosiočev kasniji pritvor bio razuman (ibid.).

Pritom je Sud objasnio da bi bilo pretjerano formalistički tražiti od podnosioca koji se žali na dužinu pritvora u istom krivičnom postupku tražiti da podnese novu predstavku organima Konvencije nakon kraja svakog perioda pritvora do suđenja (vidi *Neumeister*, str. 38, stav 7). Uz to, Sud je primijetio da bi takav zahtjev preopteretio sistem Konvencije

višestrukim predstavkama koje bi podnosio isti podnosilac, s istom pritužbom vezanom za zasebne periode pritvora, ali koji su u slijedu (ibid.).

28. Iz gornjeg objašnjenja se može izvesti da su presude *Wemhoff* i *Neumeister* (donesene istog dana) jedna s drugom komplementarne, jer prva određuje kad prestaje da se primjenjuje relevantni period po članu 5, stav 3, a druga objašnjava primjenu pravila od šest mjeseci po članu 35, stav 1. Konvencije i izračunavanje ukupne dužine periodâ pritvora do suđenja.

29. Sud i u novijim presudama slijedi isti pristup. Smatra da, ako optuženi bude u pritvoru više od dva ili više zasebnih perioda prije suđenja, garancija “razumnog vremenskog roka” iz člana 5, stav 3. traži globalnu ocjenu akumuliranih perioda (vidi *Kemmache protiv Francuske* (br. 1 i br. 2), presuda od 27. novembra 1991, Serija A, br. 218, stav 44; *I.A. protiv Francuske*, presuda od 23. septembra 1998, *Izveštaji o presudama i odlukama*, 1998-VII, str. 2979, stav 98; *Vaccaro protiv Italije*, br. 41852/98, stavovi 31-33, 16. novembar 2000; i *Mitev protiv Bugarske*, br. 40063/98, stav 102, 22. decembar 2004). U tim predmetima, za razliku od presude u predmetu *Neumeister*, nema nikakvog upućivanja na primjenu pravila od šest mjeseci.

30. Međutim, donedavno je pristup usvojen u turskim predmetima koje je Sud razmatrao po članu 5, stav 3. bio malo drugačiji od gore navedenog. Ako je predstavka podnesena više od šest mjeseci nakon završetka inicijalnog perioda pritvora, Sud je pritužbe na te periode proglašavao neprihvatljivim. Međutim, u odlučivanju o tome da li je posljednji period pritvora bio razuman, u obzir su se uzimali prethodni periodi pritvora kojima je podnosilac već bio podvrgnut (vidi, između ostalog, *Kalay protiv Turske*, br. 16779/02, stav 34, 22. septembar 2005; *Gıyasettin Altun protiv Turske*, br. 73038/01, stav 28, 24. maj 2005; *Çiçekler protiv Turske*, br. 14899/03, stav 61, 22. decembar 2005; *Bahattin Şahin protiv Turske* (odluka), br. 29874/96, ECHR 17. oktobar 2000, i *Köse protiv Turske* (odluka), br. 50177/99, ECHR 2. maj 2006).

31. Međutim, u novijoj presudi u predmetu *Baltacı protiv Turske* (br. 495/02, stav 44-46, 18. juli 2006), Sud je ponovo uveo globalni pristup, tako što je izvršio ocjenu akumuliranih perioda pritvora, bez spominjanja pravila od šest mjeseci.

32. Iz gornje rekapitulacije njegove sudske prakse, Sud zaključuje da je u predmetima ove vrste stvorena konfuzija po pitanju primjene pravila od šest mjeseci. Sud naglašava da to pravilo, kao odraz želje ugovornih strana da spriječe da se ranije odluke dovode u pitanje nakon protoka neograničene količine vremena, služi interesima ne samo odgovorne vlade, već i pravnoj sigurnosti kao vrijednosti za sebe. Ona postavlja vrenenska ograničenja nadzora koji vrše organi Konvencije, te signalizira i pojedincima i državnim vlastima koji je to period nakon kojeg takav nadzor više nije moguć. Stoga Sud nema otvorenu mogućnost da po strani ostavi primjenu pravila od šest mjeseci, samo zato što data vlada nije po tom osnovu uložila preliminarni

prigovor (vidi *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odluka), br. 34979/97, ECHR 2000-I).

33. U svjetlu gore predloženih objašnjenja, Sud želi svojim razmatranjima ovog predmeta razjasniti primjenu pravila od šest mjeseci u slučajevima višestrukih perioda pritvora u smislu člana 5, stav 3. Konvencije.

2. *Pristup u konkretnom predmetu*

34. Sud primjećuje da je u ovom predmetu podnosiočev pritvor do suđenja počeo kad je uhapšen, 23. januara 1994. Bio je pritvoren u smislu člana 5, stav 3. Konvencije sve dok Sud državne sigurnosti Istanbul nije 12. juna 2000. donio presudu. Od tog datuma do 15. maja 2001, kad je Kasacioni sud poništio odluku prvostepenog suda, bio je u pritvoru “nakon presude nadležnog suda” u smislu člana 5, stav 1(a), te shodno tome, taj period pritvora ne ulazi u opseg člana 5, stav 3 (vidi *B. protiv Austrije*, navod gore, stavovi 33-39, i *Kudla protiv Poljske* [Veliko vijeće], br. 30210/96, stav 104, ECHR 2000-XI). Od 15. maja 2001. do puštanja na slobodu do suđenja, na dan 18. februara 2002, podnosilac je ponovo bio u pritvoru do suđenja u smislu člana 5, stav 3. Konvencije.

35. Sud primjećuje da, u odsustvu domaćih pravnih lijekova, vremensko ograničenje od šest mjeseci počinje da teče od čina na koji se pritužba odnosi. Bez obzira na to, Sud potvrđuje i naglašava razmatranja iz predmeta *Neumeister*, navedena u gornjem tekstu (vidi stav 27. gore), naročito potrebu da se izbjegne pretjerani formalizam i nametanje pretjeranog tereta ne samo na podnosioca, već i na nadzorni mehanizam Konvencije (vidi *Neumeister*, navod gore, str. 38, stav 7). To naročito važi u okolnostima ovog predmeta, gdje je krivični postupak bio u toku, u fazi žalbe, a podnosilac je i dalje bio lišen slobode, mada po članu 5, stav 1(a) Konvencije.

36. Shodno tome, Sud smatra da u ovom predmetu, višestruki periodi pritvora u slijedu trebaju da se posmatraju kao cjelina, a da period od šest mjeseci treba početi da teče od kraja posljednjeg perioda pritvora do suđenja, tj. od 18. februara 2002.

37. Sud dalje primjećuje da, u skladu sa članom 63. Krivičnog zakona, svaki period zatvora odslužen prije nego što je presuda kojom se pojedinac lišava slobode postane konačna oduzima se od kazne (vidi stav 18. gore). Da bi se ocijenilo koliko je razuman period podnosiočevog pritvora do suđenja, Sud, shodno tome, treba da izvrši globalnu ocjenu akumuliranih perioda pritvora u smislu člana 5, stav 3. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, *Neumeister*, navod gore, str. 37, stav 6). Po tome Sud zaključuje da, nakon što oduzme periode kad je podnosilac bio u pritvoru nakon presude u smislu člana 5, stav 1(a) Konvencije, od ukupnog vremena lišenja slobode, period koji će se u ovom predmetu uzeti u razmatranje je skoro sedam godina i dva mjeseca.

B. Razumnost dužine pritvora

1. Principi ustanovljeni sudskom praksom Suda

38. Sud pocrtava da pitanje da li je period pritvora razuman ili nije ne može da se razmatra u apstraktnom smislu. Da li je razumno da optuženi bude u pritvoru je pitanje koje se mora ocjenjivati u svakom predmetu, na osnovu posebnih karakteristika tog predmeta. Kontinuirani pritvor može se u datom predmetu opravdati samo ako postoje konkretne naznake istinske potrebe u smislu javnog interesa koji će, bez štete po pretpostavku nevinosti, pretegnuti nad potrebom poštivanja slobode pojedinca, kako je garantira član 5. Konvencije (vidi, uz ostale izvore, *Kudla protiv Poljske* [Veliko vijeće], navod gore, stavovi 110-11).

39. Prvenstveno je na domaćim vlastima da osiguraju da, u datom predmetu, pritvor optuženog do suđenja ne pređe razuman vremenski rok. U tom smislu, domaće vlasti moraju ispitati sve činjenice koje govore za ili protiv postojanja gore pomenutog uslova javnog interesa, kojim bi se opravalo odstupanje od pravila iz člana 5, te ih mora navest u odlukama po zahtjevima za puštanje na slobodu. Upravo na osnovu razloga datih u tim odlukama i dobro dokumentiranih činjenica koje podnosilac navodi u svojim žalbama, Sud treba da odluči da li je, ili nije, došlo do kršenja člana 5, stav 3. (vidi *Labita protiv Italije* [Veliko vijeće], br. 26772/95, stav 152, ECHR 2000-IV, i *Kudla*, navod gore, stav 110).

40. Postojanje razumne sumnje da je uhapšeni izvršio krivično djelo je uslov *sine qua non* za zakonitost kontinuiranog pritvora, ali nakon protoka određenog vremena, to više nije dovoljno. Tada Sud mora ustanoviti da li drugi osnovi, koje su dali pravosudni organi, i dalje opravdavaju lišenje slobode. Tamo gdje su takvi osnovi “relevantni” i “dovoljni”, Sud mora, isto tako, biti siguran da su domaće vlasti pokazale “posebnu revnosnost” u vođenju postupka. Složenost i posebne karakteristike istrage jesu faktori koji se u tom pogledu uzimaju u obzir (vidi, naprimjer, *Scott protiv Španije*, presuda od 18. decembra 1996, *Izveštaji* 1996-VI, str. 2399-400, stav 74, i *I.A. protiv Francuske*, presuda od 23. septembra 1998, *Izveštaji* 1998-VII, str. 2978, stav 102).

2. Primjena ovih principa na okolnosti u ovom predmetu

41. Sud primjećuje da je Sud državne sigurnosti Istanbul razmatrao nastavak pritvora podnosioca na kraju svake rasprave, bilo po sopstvenom nahođenju ili po zahtjevu podnosioca. Sud, pak, primjećuje, na osnovu materijala u spisu, da je sud, kad je nalagao produžetak podnosiočevog pritvora, koristio identične, stereotipne fraze, poput “s obzirom na prirodu krivičnog djela, stanje dokaznog materijala i saržaj spisa” na kraju većine rasprava. mada, generalno govoreći, izraz “stanje dokaznog materijala” može biti relevantan faktor za postojanje ozbiljnih naznaka krivice, u ovom

predmetu, pak, ne mogu sami opraavdati dužinu pritvora na koju se podnosilac žali (vidi *Letellier protiv Francuske*, presuda od 26. juna 1991, Serija A, br. 207; *Tomasi protiv Francuske*, presuda od 27. avgusta 1992, Serija A, br. 241-A; i *Demirel protiv Turske*, br. 39324/98, stav 59, 28. januar 2003.).

42. U tom kontekstu, Sud primjećuje da Sud državne sigurnosti Istanbul, u svojoj posljednjoj odluci da produži podnosiočev pritvor do ponovnog suđenja u prvom stepenu, nije ukazao u kojoj mjeri bi podnosiočevo puštanje predstavljalo rizik, nakon do tada više od osam godina pritvora (uključujući period zatvora nakon presude) (vidi *Demirel*, navod gore, stav 60).

43. Gore predočena razmatranja dovoljna su da Sudu omoguće da zaključi da osnovi dati za podnosiočev pritvor do suđenja nisu bili “dovoljni” i “relevantni” da opravdaju njegovo držanje u pritvoru skoro sedam godina i dva mjeseca. U takvim okolnostima, nije neophodno ispitivati da li je postupak vođen s posebnom revnosnošću.

44. Shodno tome, došlo je do kršenja člana 5, stav 3. Konvencije.

III. NAVODNO KRŠENJE ČLANA 6, STAV 1. KONVENCIJE

45. Podnosilac se žalio po članu 6, stav 1. Konvencije, na dužinu krivičnog postupka, koji je, nakon više od dvanaest godina, još uvijek u toku. U relevantom dijelu, član 6, stav 1. predviđa:

“Pri određivanju ... krivičnih optužbi protiv sebe, svako ima pravo na ... raspravu u razumnom vremenskom roku pred ... sudom...”

46. Vlada izjavljuje da je predmet bio složen, s obzirom na optužbe protiv podnosioca i potrebu da se organizira opsežno suđenje, u kojem je učestvovalo šesnaest optuženika i veliki broj svjedoka. Vlada tvrdi da ti faktori objašnjavaju dužinu postupka, te da se pravosudnim organima ne mogu imputirati bilo kakav nemar u radu ili kašnjenja. Navodi da je podnosilac sam doprinio dužini postupka, time što se nije pojavio na određenom broju rasprava. Nadalje insistira da njegov advokat na pet uzastopnih rasprava nije podnosio izjave odbrane.

47. Podnosilac tvrdi da zbog bolesti nije mogao da se pojavi na nekim od rasprava. Insistira, pak, da se ne može smatrati odgovornim za ukupnu dužinu postupka.

48. Sud primjećuje da je postupak počeo 23. januara 1994, kad je podnosilac uhapšen, i još uvijek je u toku pred Porotničkim sudom Istanbul. Shodno tome, postupak traje već dvaneest godina i jedanaet mjeseci, na dva sudska stepena, koji su predmet razmatrali po dva puta.

49. Sud često utvrđuje kršenje člana 6, stav 1. Konvencije, u predmetima koji pokreću pitanja slična pitanjima u ovoj predstavi (vidi *Pélissier i Sassi*

protiv Francuske [Veliko vijeće], br. 25444/94, stav 67, ECHR 1999-II, i *Ertürk protiv Turske*, br. 15259/02, 12. april 2005).

50. Nakon razmatranja svih materijala koji su mu dostavljeni, te nakon što je uzeo u obzir svoju sudsku praksu po ovom pitanju, Sud smatra da je u ovom predmetu dužina postupka bila pretjerana, te da ne zadovoljava zahtjev “razumnog vremenskog roka”.

51. Shodno tome, došlo je do kršenja člana 6, stav 1. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

52. Član 41. Konvencije predviđa:

“Ako Sud utvrdi da je došlo do kršenja Konvencije ili njenih Protokola, a unutrašnje pravo date visoke strane ugovornice omogućava samo djelimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.”

A. Šteta

53. Podnosilac potražuje 25.000 eura (EUR) u pogledu materijalne štete, te EUR 12.500 za nematerijalnu štetu.

54. Vlada takvo potraživanje osporava.

55. Sud ne vidi bilo kakvu uzročnu vezu između utvrđenog kršenja i navodne materijalne štete, te, shodno tome, to potraživanje odbacuje. Međutim, prihvata da podnosilac mora da jeste pretprio određenu nematerijalnu štetu, na osnovu nepotrebne dužine pritvora do suđenja i krivičnog postupka, koja se ne može kompenzirati samo time što će se utvrditi kršenja. Uzimajući u obzir okolnosti samog predmeta, te u svjetlu svoje sudske prakse, Sud podnosiocu u tom smislu dodjeljuje EUR 10.000.

B. Troškovi postupka

56. U smislu troškova vezanih za zastupanje, podnosilac potražuje 400 novih turskih lira (TRY) (EUR 200) po osnovu troškova komunikacije i prevođenja, te TRY 6.700 (EUR 3.350) za troškove zastupanja. Tvrdi da ta suma uključuje putne troškove i troškove posjeta njegovog advokata, kao i rad vezan za postupak pred Sudom u pripremi predstavke i opservacija o prihvatljivosti i meritumu. Tvrdi da je njegov zastupnik primijenio tarifu koju Advokatska komora Istanbula preporučuje za predstavke ovom Sudu.

57. Vlada tvrdi da podnosiočevo potraživanje nije potkrijepljeno bilo kakvom dokumentacijom.

58. Na osnovu materijala koji su mu predloženi i odlučujući na ravnopravnom osnovu, Sud podnosiocu dodjeljuje EUR 2.500 na ime troškova postupka.

C. Zatezna kamata

59. Sud smatra da je primjereno da se zatezna kamata zasniva na sporednoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke, kojoj će se dodati tri procentna boda.

IZ OVIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* predstavku prihvatljivom;
2. *odlučuje* da je došlo do kršenja člana 5, stav 3. Konvencije;
3. *odlučuje* da je došlo do kršenja člana 6, stav 1. Konvencije;
4. *odlučuje*
 - (a) da odgovorna država, u roku od tri mjeseca od datuma kad ova presuda postane konačna u skladu sa članom 44, stav 2. Konvencije, ima isplatiti podnosiocu sljedeće sume, koje će se konvertirati u nove turske lire, po kursnoj listi na dan isplate:
 - (i) EUR 10.000 (deset hiljada eura) na ime nematerijalne štete;
 - (ii) EUR 2.500 (dvije hiljade pet stotina eura) na ime troškova postupka;
 - (iii) sve poreze kojima ti iznosi podliježu;
 - (b) da će se od isteka gore navedenog roka od tri mjeseca do isplate na gore navedenu sumu obračunavati osnovna kamata, po stopi koja je jednaka sporednoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke za period neplaćanja, plus tri procentna boda;
5. *odbacuje* preostali dio podnosiočevog potraživanja za pravično zadovoljenje.

Ovaj tekst izrađen je na engleskom i francuskom jeziku, na dan 16. januara 2007, u skladu s pravilom 77, stavovi 2. i 3. Pravila Suda.

S. DOLLÉ
Sekretar

A.B. BAKA
Predsjednik

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Zvanični jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod naručen je uz podršku Zakladnog fonda za ljudska prava Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). Nije obavezujući po Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. Može se preuzeti iz HUDOC-a, baze podataka Evropskog suda za ljudska prava (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili iz bilo koje druge baze podataka s kojom ga je Sud podijelio. Može se reproducirati u nekomercijalne svrhe, pod uslovom da se navede puni naziv predmeta, zajedno s gore navedenom naznakom autorskih prava i pozivanjem na Zakladni fond za ljudska prava. Ako će se ijedan dio ovog prevoda koristiti u komercijalne svrhe, molimo obratite se na publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int